ईशानबाह्ये चरकी द्वितीये
विदारिका पूतनिका तृतीये।
पापाभिधा मारुतकोणके तु
पूज्याः सुरा उक्तविधानतस्तु ॥*॥
ब्रह्मा वेदपदस्तु तेन समका देवार्य्यमाद्यास्त्वमी
कोणेऽष्टौ द्विपदास्तथाष्टमरुतः कोणेऽर्द्धभागाद् बहिः।
शेषा एकपदाः सुरास्तु कथिता वेदर्तुके-६४
ऽथो नव
ब्रह्मा षट्पदिनोऽर्य्यमादिविबुधा ईशादयश्चै-
कशः ॥
ब्रह्मा कलांशो वसुतोऽर्य्यमाद्याः
कोणेऽष्ट बाह्येऽपि च सार्द्धभागाः।
विधाटकोणे द्विपदास्तथाष्टौ
शेषाः सुरा एकपदाः शतांशे ॥*॥
ब्रह्माजिनांश २४ उदितः शिवतोऽर्य्यमाद्याः
कोणेषु सार्द्धपदतोऽपि तथैव चाष्टौ।
शेषा द्विभागसमका रविभागकोऽयं
पूज्यो रथाश्वगजवाहनकेऽम्बुयन्त्रे ॥
यन्त्रे त्रयोदशपदैरपि पूजनीय-
स्तत् पञ्चविंशतिजो दशतोऽर्य्यमाद्याः।
कोणेऽब्धयोऽमरगणा वह्निके कलांशा
भद्रेऽब्धिकं रविविभागपरे द्विभागाः ॥*॥
द्वात्रिंशत् कमलासनोऽर्य्यमसुखाः स्युः सूर्य्य-
भागा क्रमात्
कोणेऽन्त्येऽष्टसुरा द्विभागसहिता बाह्येषु
सार्द्धांशकाः।
अष्टौ रामपदाः पुनर्द्विपदकाः षड्भागिनोऽष्टौ
सुराः
चेत्रे षण्णवचन्द्रभागसहिते १८६ स्याद्देवतानां
क्रमः ॥*॥
वेदांशो विधिरर्य्यमप्रभृतयस्त्रंशा नवस्त्रष्टके
कोणेऽन्त्येऽष्टपदार्द्धगाः परसुराः षड्भागहीने
पदे।
वाम्भोनन्दयुगांश ४९ एवमधुनाष्टांशैश्चतुः-
षष्टिके
मन्त्रैः सूत्रमितान् सुधीः परिहरेद्वित्तीस्तुलाः
स्तम्भकात् ॥*॥
रेखाद्वयं कोणगतं विधेय-
मंशान्तरेणैव तु कर्णसूत्रात्।
यदष्टसूत्रैः कथितं तु पद्मं
तत्पीड़नात् स्वामिधनप्रणाशः ॥
प्रोक्तं चतुर्विंशतिलाङ्गुलं यत्
पादार्द्धगं हानिकरं प्रजायाः।
षड्भिस्तु सूत्रैर्मरणाय वज्रं
कोणे त्रिशूलञ्च रिपोर्भयाय ॥
परीक्ष्य भूमौमवसेचयेत्तां
सुपञ्चगव्येन ततो विलेख्या।
रेखा सुवर्णेन मणिप्रवालैः
पिष्टाक्षतैर्वापि पुनस्तदूर्द्ध्वे ॥
द्वात्रिंशदंशाः पृथुले च दैर्घ्ये
कोणेषु वर्ज्या जिनसंख्य२४भागाः।
एतत्पदानां कथितं सहस्रं
चेत्रञ्च सर्वोत्तममेव वास्तोः ॥*॥
मध्ये ब्रह्मा पूजनीयः शतांशै-
श्चत्वारिंशद्भिः पदैर्बाह्यवीथी।
प्रोक्ता देवा अर्य्यमाद्या अशीत्या
मध्ये कोणेऽष्टौ शतं चाष्टषष्ट्या ॥
कोणेऽब्धयो नन्दपदैः सुराश्च
शेषाश्च बाह्ये वसुभागिनश्च।
वीथी च बाह्ये रविभागयुक्तं
शतं पदानां कथितं मुनिन्द्रैः ॥
दुर्गप्रतिष्ठाविषये निवेशे
तथा महार्घासु च कोटिहोमे।
मेरौ च राष्ट्रेष्वपि ज्येष्ठलिङ्गे
वास्तुः सहस्रेण पदैः प्रपूज्यः ॥*॥
त्रिमेखलं शङ्करदिग्विभागे
कुण्डं प्रकुर्य्यात् करतो युगाश्रम्।
होमं सुराणां शतमष्टयुक्तं
प्रत्येकमष्टाधिकविंशतिं वा ॥
मध्वाज्यदुग्धैर्दधिशर्कराभ्यां
क्षौद्रैस्तिलैर्व्रीहियवैर्नवाग्रैः।
पलाशदूर्वाङ्कुरदुग्धवृक्षै-
र्होमं तदन्ते सुरपूजनञ्च ॥
ईशे घृतान्नमपरे सघृतोदनञ्च
दद्याज्जयाय हरिताम्बरमेव कूर्म्मम्।
रत्नानि पिष्टकमयं कुलिशं सुरेन्द्रे
धूम्रं वितानमुदितञ्च दिवाकरस्य ॥
गोधूमयुक्तं घृतमेव सत्ये
मत्स्यान् भृशे शष्कुलिमन्तरीक्षे।
वह्नौ सुचं पूषणि तथैव लाजा
दद्यादधर्म्मे चणकौदनञ्च ॥
मध्वन्नञ्च गृहक्षताय यमतो मांसौदनं दापयेत्
गन्धर्वे शतपत्रमोदनयुतं भृङ्गेऽजजिह्वां तथा।
प्रोक्ता नीलजवा मृगाय पितृतो देयाश्च सन्मो-
दकाः
पेष्टं कृष्णमृगं तथैव विधिवद्दद्याच्च दौवारिके ॥
सुग्रीवाय च पूपका गणवरे श्वेतप्रसूनं पयः
पद्मं वारुणके सुराप्यसुरके तैलं तिलाः शेषके।
पापाख्येऽपि च पक्वमांसमुदितं रोगाय सर्वौ-
षधीः
गोचोरं फणिने च मुख्यविबुधे श्रीखण्डभक्षे
तथा ॥
भल्लाटाय सुवर्णकं धनपतौ मण्डाज्यदुग्धं तथा
शक्रून् पर्वतकेऽदितेस्तु लपिकां दद्याद्दितौ
पूरिकाम्।
सचीरं दधिकं क्रमेण विहितं त्वापापवत्से तथा-
प्यर्य्यम्णेऽरुणचन्दनञ्च पयसा युक्ता तथा
शर्करा ॥
सावित्रेऽपि च लड्डुकाश्च सवितुः पूपा गुड़ा
सदृष्टता
देयं वाथ विवस्वते घृतयुतं दुग्धं तथा मोदकाः
इन्द्राख्ये कुसुमस्रगिन्द्रजयके देयं तथा चम्पकं
मैत्रे दुग्धघृतञ्च गुग्गुलुयुतो गन्धस्तथा रुद्रके ॥
तत्सिद्धमन्नन्त्वपि रुद्रदासे
सद्रत्नमालां पृथिवीधराय।
पयस्वलां गामसृतं घटञ्च
दद्याद्दिधौ स्वर्णमतोऽखिलेभ्यः ॥
सुरास्त्विमांसं विहितं चरक्यै
तथैव पीतौदनको विदार्य्यै।
रक्तौदनैः पूतनिकार्द्धनीया
मत्स्यासवेनापि तथैव पापाः ॥
मांसं पक्वं पिलिपिच्छाय तज्जृम्भाये विहितं
सद्यः।
स्कन्दाय तन्मदिरायुक्तं चार्य्यम्णि दिशि
पूर्व्वादौ ॥
यः पूजयेद्वास्तुमनन्ययुक्ता
न तस्य दुःखं भवतीह किञ्चित्।
जीवत्यसौ वर्षशतं सुखेन
स्वर्गे नरस्तिष्ठति कल्पमेकम् ॥"
इति श्रीसूत्रधारमण्डनविरचिते वास्तुशास्त्रे
राजवल्लभे वास्तुलक्षणम् २ अध्यायः ॥*॥
"आयर्क्षव्ययतारकांशकविधुं राशिं गृहाद्यं
तथा
धान्यं सौख्ययशोऽभिवृद्धिरधिका यस्मादतः
कथ्यते।
आयास्तु ध्वजधूमसिंहशुनका गोरासभेभाः
क्रमात्
ध्वाङ्क्षस्त्वष्टम आयभेषु विषमाः श्रेष्ठाः सुराणां
गृहे ॥
मानं देवगृहादिभूपसदने शास्त्रोक्तहस्तेन तत्
गेहे कर्म्मकरस्य नाथकरतः शास्त्रेण देयं गृहे
अथो दण्डकराङ्गुलादिमपि ते हस्ताङ्गुलैरंशतः
क्षेत्रस्याप्यनुमानतोऽपि नगरे दण्डेन मानं पुरे
आयः कल्पो हस्तमेयैः करैश्च
क्षेत्रे मात्रानिर्म्मिते माटकाभिः।
मध्ये पर्य्यङ्कासने मन्दिरे च
देवागारे मण्डपे भित्तिवाह्ये
क्षत्रे देवगृहे द्विजस्य भवने स्वादेदिकायां जले
विस्तारोच्छ्रयवस्त्रभूषणमठागारेषु शस्तो ध्वजः
धूमो वह्न्युपजीविनामपि गृहे कुण्डे च होमो-
द्भवे
सिंहद्वारनृपालयेऽस्त्रनिचये सिंहश्च सिंहा-
सने ॥
चण्डाले शुनको विशान्तु वृषभो हर्म्ये हयानां
हितो
हानिर्ज्ये धनभोजनस्य भवनेऽथो बाह्यगेहे
खरः।
वादित्रे स्वरजीविनामपि गृहे शौद्रं गजो
योजितो
याने स्त्रीगृहवाहने च शयने शस्तो गृहे हस्ति-
नाम् ॥
ध्वाङ्क्षः शिल्पितपक्षिनां हितकरस्तेषां मुखं
नामवत्
ध्वाङ्क्षः काकमुखो विड़ालवदनो धूमो ध्वजो
मानुषः।